כלל אינו חייב אלא אחת. לקמיה מפרש מאי כלל ומאי פרט: **ולא לך** גרסינן בכולהו ולא גרסינן לא לך: **כללו של ר' מאיר זהו פרטו של רבי יהודה.** מאי שמעת ר' יהודה שיהא עושה ר' מאיר כלל דהיינו ולא לך ולא לך עשאן ר' יהודה פרט. וממילא שמעינן דפרטו של רבי מאיר היינו לא לך לא לך דאי לא מאי הוי פרטא לרבי מאיר והוא כללו של רבי יהודה דאי לא לך לרבי יהודה נמי פרטא ולא תשיבא כלל אלא שאין לכם אלא לא לך ולא לך דנקט: **הכל מודים בולא לך שהוא פרט.** רבי מאיר לא פליג אדר' יהודה בולא לך והכי קאמר רבי יהודה ולא לך הוא דהוה פרטא אבל לא לך כללא דלא אשבועה קאי. ולקמיה מפרש מהיכא דייק ר' יוחנן דתרוייהו לרבי מאיר פרטי הוו: **ושמואל אמר לך אדמודי ליה אודויי ליפלוג עליה איפלוגי.** כלומר אי ס"ד דשמעיה ר' יהודה לרבי מאיר דמשוי לתרוייהו פרטא לא הוה ליה למינקט מילתא בולא לך דמודי ליה בגויה אלא הכי הוה ליה למתני רבי יהודה אומר לא לך אינו חייב אלא אחת ומינקט מילתא דפליג עליה בגוה: סתם מתניתין ר"מ[ה]: **אין ולא לך ולא לך.** וי"ו גרסינן בכולהו אלמא לר"מ פרטא הוי ותיובתא דשמואל: **ר' יוסי דאמר.** במס' זבחים בפ' שני [ל:] לא שנא שוחט את הזבח ע"מ לאכול כזית למחר כזית בחוץ ל"ש כזית למחר וכזית בחוץ פרטא הוי ב' מחשבות הן ותפיס את הראשונה שיהא מוציאתו הוי פיגול ושוב אין מחשבה שניה מוציאתו מידי פיגול אליבא דר' יהודה דאמר התם [כט:] זה הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין על אכילתו כרת ומתניתין דהכא רבי היא ולאו ר' מאיר: **מדידיה.** מדר' מאיר גופיה: **חטה בכלל חטין.** אם טענו חטה הרי הוא כטענו חטין כדכתיב (שמות ט) והחטה והכוסמת לא נכו: **פרוטה מכולן מצטרפת.** אם אין לו עליו מכולן אלא שוה פרוטה מצטרפין לחייבו: **פליגי בה רב אחא ורבינא.** במתני' וכמילתיה דרבי יוחנן: **חד אמר אפרטי מיחייב אכללי לא מיחייב.** חייב על כל אחת ואחת דקתני מתני' חייב אלא קאמר חדא אחת בריה דרב איקא בגאנני נפשה היא, אי ליכא בכל מין שוה פרוטה לא מיחייב (לעיל נג:). אכללי נמי מיחייב. על כל אחת דקתני במתני' ארבע אשמות הן, כי אמר שבועה שאין לך בידי כלל טולן יחד, וכי הדר פרש להו נשבע על כל מין ומין לבדו יש כאן ד' שבועות, ומילתא דר' יוחנן קיימא בין אריאשא דקתני אינו חייב אלא אחת, בין אסיפא דקתני חייב על כל מין ומין ואשבועתא דכללא, דאינו אלא שבועות דפרטא ליכא לאוקומה, שהרי אין במין אחד שוה פרוטה, ואין כפירה ממון בעניין (שם).

הדרן עלך שבועת הפקדון

אלא מהא ליכא למשמע מינה. ואם תאמר ולידוק ממתניתין דפירקין (דף לו:) דפטורין בקנס וכל שכן בקרקע כדמוכח בפ' שבועת העדות (לעיל דף לד.) דקאמר ולר' יוחנן דאמר משביע עדי קרקע פטורין מאי בייניהו איכא קנס ולאו פירכא דלקמן[ה] טעמא משום דלא כפר ליה ממונא שלא היה מתחייב בהודאתו אבל גבי עדות מאן דפטר בעדי קרקע מחייב בעדי קנס שהרי יתחייב ע"י עדותן כמו בשאר ממון: **הכא** גרס **לא** לך לא לך **ולא** לך ולא גרסינן וי"ו בכולהו אלא בנתרא וכן בכל הני דמייתי דאי גרסי' וי"ו בכולהו אם כן במסקנא דמוקי לה כרבי לימא ר' יהודה היא דאמר ולא לך פרטא הוא אבל השתא לא מתוקמא כוותיה דהא תרוייהו תשיב פרטא בין בוי"ו בין בלא וי"ו ואקוגיא דשמעתין קשיא דמוכח בפ"ב דזבחים (דף ל: ושם) דטפי הוי פרטא בלא וי"ו מבוי"ו לר' יהודה דאמר התם אם דלמא כזית כזית ונכזית לר' יהודה פרטא הוי וכל שכן כזית כזית ונספר יש גרס הכא כולה קוגיא איפכא ור' יוחנן אמר הכל מודים בלא לך שהוא פרט לא נחלקו אלא בולא לך וגרסינן תני ולא לך תני פקדון ותשומת יד כו': **כללו של ר' יהודה.** פי' לא לך פרטו של ר"מ פי' בקונטרס דאי לרבי יהודה נמי פרט הוי אמאי נקט ר' יהודה טפי ולא לך ולא"ת הא דלא נקט לא לך משום דמודה בה ר"מ וי"ל דמכל מקום הוה ליה למימר אף ולא לך: **הרי כאן ט"ו חטאות.** גבי שבועת העדות מתניא דגבי פקדון הוה ליה למימר אשמות: **אנסת ופתית כו'.** תימה למאי דלא מחייבין בהזהב (ב"מ דף מח.) אלא ניחוד כלי א"כ הכא כיון דפרעיה מו לא מיפטר בהודאה וי"ל כגון שיחד לו בענין זה שיגבה מן הכלי כל מה שיחייבוהו בית דין:

הדרן עלך שבועת הפקדון

אלא מהא ליכא למשמע מינה: שבועת הפקדון כיצד תן לי פקדון שיש לי בידך כו': [ו]תנו רבנן כלל אינו חייב אלא אחת פרט חייב על כל אחת ואחת דברי ר"מ ר' יהודה אומר [ז]שבועה לא לך ולא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת רבי אליעזר אומר לא לך ולא לך שבועה חייב על כל אחת ואחת ר"ש אומר עד שיאמר שבועה לכל אחת ואחת אמר רב יהודה אמר שמואל כללו של רבי מאיר פרטו של רבי יהודה כללו של רבי יהודה פרטו של רבי מאיר [ח]ור' יוחנן אמר הכל מודים בולא לך שהוא פרט לא נחלקו אלא בלא לך שרבי מאיר אומר פרט ורבי יהודה אומר כלל ואיזהו כללו של ר' מאיר [ט]שבועה שאין לכם בידי במאי קמיפלגי שמואל דייק מברייתא ור' יוחנן דייק ממתניתין שמואל דייק מברייתא מדקאמר רבי יהודה ולא לך פרטא הוי מכלל דשמעיה לר' מאיר דאמר כללא הוי ואמר ליה ר' יהודה פרטא הוי ור' יוחנן אמר תרוייהו לר' מאיר פרטא הוי ואמר ליה רבי יהודה בולא לך מודינא לך בלא לך פליגנא עלך ושמואל [י]עד דאודי ליה אודויי לפלוג עליה איפלוגי ורבי יוחנן דייק ממתניתין מדקאמר ר' מאיר [יא]שבועה שאין לכם בידי כללא הוי מכלל דולא לך פרטא הוי דאי סלקא דעתך ולא לך כללא הוה אדמשמע לן שבועה שאין לכם בידי נשמעינן שבועה לא לך ולא לך ולא לך כל שכן שבועה שאין לכם בידי ושמואל אמר כל האומר ולא לך כאומר שבועה שאין לכם בידי דמי תנן לא לך ולא לך ולא לך תני לא לך ת"ש תן לי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה תני תשומת יד גזל אבידה ת"ש תן לי חטין ושעורין וכוסמין תני שעורין וכוסמין והאי תנא כל הכי שביש תני ואזיל אלא הא מני רבי היא [יב]דאמר לא שנא כזית כזית ולא שנא כזית וכזית פרטא הוי תא שמע מדידיה ר' מאיר אומר אפילו חטה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת תני חטה שעורה כוסמת מאי אפילו אמר רב אחא בריה דרב איקא אפילו חטה בכלל חטין ושעורה בכלל שעורין וכוסמת בכלל כוסמין: תן לי פקדון ותשומת יד גזל ואבידה שיש לי בידך כו': תן לי חטין ושעורין [יג]א"ר יוחנן [יד]פרוטה מכולם מצטרפת פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב אכללי לא מיחייב וחד אמר אכללי נמי מיחייב והתני ר' חייא הרי כאן חמש עשרה חטאות ואם איתא עשרים הויין האי תנא דפרטי קא חשיב דכללי לא קא חשיב והא תני רבי חייא הרי כאן עשרים חטאות ההיא אפקדון ותשומת יד וגזל ואבידה בעא מיניה רבא מרב נחמן היו חמשה תובעין אותו ואמרו לו תן לנו פקדון תשומת יד וגזל ואבידה שיש לנו בידך אמר לאחד מהן שבועה שאין לך בידי פקדון תשומת יד גזל ואבידה ולא לך ולא לך ולא לך מהו אחדא מיחייב או דילמא אפרטי מיחייב אמר ליה אי אמרת בשלמא דלא אמר אלא אחד אמר אלא אחד אמר אלא אחד

שבועת הפקדון פרק חמישי שבועות

שבועת הדיינין. הא דלא נקט נוהגת בתנאים ובנביאים כדתנן לעיל (דף לו:) גבי פקדון משום דמילתא דפשיטא היא ולעיל לא תני אלא דלא נימא ניקי שבועת הפקדון משבועת העדות: **לאתפושי חפצא** בידיה. תימה דנשבועת העדות וביטוי ופקדון כשהוא מושבע מפי אחרים דהוי דומיא דשבועת הדיינין ליבעי בהו אנקוטי חפצא[ה]: **האי** דיינא דאשבע בתפלין כו'. ואע"ג שהשביע אברהם את אליעזר במילה הא אמרינן בסמוך דתלמיד חכם לכתחלה בתפלין אי נמי כיון דעדיין לא נגעוו יותר הוי כספר תורה לגבייהו:

או דלמא אכל חדא וחדא מיחייב תא שמע דתני רבי חייא [א]הרי כאן עשרים חטאות היכי דמי אי דפריש רבי חייא מנינא אתא לאשמועינן אלא לאו [ב]דלא פריש ושמע מינה פרטא הוי: אנסת ופתית את בתי כו': אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון הואיל ועיקר קנס הוא תובע אמר רבא משל דרבי שמעון למה הדבר דומה לאדם שאמר לחבירו תן לי חטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך אמר לו שבועה שאין לך בידי חטין ואשתכח דחטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין אית ליה דפטור דכי אשתבע אחטין אקושטא משתבע אמר ליה אביי מי דמי התם בחטין קא כפר ליה בשעורין וכוסמין לא קא כפר ליה הכא בכולה מילתא הוא דקא כפר ליה הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו תן לי חטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי כלל ואשתכח חטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין אית ליה דמיחייב אלא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן לדברי רבן שמעון קנס הוא תובע ולא בושת ופגם לדברי חכמים אף בושת ופגם הוא תובע [ג]במאי קא מיפלגי אמר רב פפא ר"ש סבר לא שביק איניש מידי דקיץ ותבע מידי דלא קיץ ורבנן סברי לא שביק מידי דכי מודה ביה לא מיפטר ותבע מידי דכי מודה ביה מיפטר:

הדרן עלך שבועת הפקדון

שבועת הדיינין [ג]הטענה שתי כסף וההודאה בשוה פרוטה [ד]ואם אין ההודאה ממין הטענה פטור כיצד [ה]שתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור [ו]שתי כסף ופרוטה לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב [ז]מנה לי בידך אין לך בידי פטור מנה לי בידך אין לך בידי אלא חמשים דינר חייב [ח]מנה לאבא בידך אין [ט]לך בידי אלא ג' דינר פטור מפני שהוא כמשיב אבידה [י]מנה [יא]לי בידך אמר לו [יב]הן למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך פטור [יג]אין לך בידי חייב [יד]מנה לי בידך אמר לו הן אל תתנהו לי אלא בעדים למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתנו בעדים [טו]ליטרא זהב יש לי בידך [יז]אין לך בידי אלא ליטרא כסף פטור [יח]דינר זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף [יט]וטריסית ופונדיות ופרוטה חייב שהכל מין מטבע אחת [כ]כור תבואה לי בידך אין לך בידי אלא לתך קטנית פטור [כא]כור פירות לי בידך אין לך בידי אלא לתך קטנית חייב שהקטנית בכלל פירות [כב]טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מחייב [כג]הטוען לחבירו בכדי שמן והודה לו בקנקנים אדמון אומר הואיל והודה לו מקצת ממין הטענה ישבע וחכמים אומרים [כד]אין ההודאה ממין הטענה אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון [כה]טענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה במקצת הקרקעות פטור במקצת הכלים חייב [כו]שהנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן [כז]אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן [כח]ואין משביעין את הקטן אבל נשבעין לקטן ולהקדש: **גמ'** היכי משבעינן ליה אמר רב יהודה אמר רב משביעין אותו בשבועה האמורה בתורה דכתיב [ל]ואשביעך בה' אלהי השמים אמר ליה רבינא לרב אשי כמאן [מ]כרבי חנינא בר אידי דאמר בעינן שם המיוחד אמר ליה אפי' תימא רבנן [נ]דאמרי בכינוי ונפקא מינה [ס]צריך לאתפושי חפצא בידיה וכדרבא דאמר רבא [ע]האי דיינא דאשבע בה' אלהי השמים נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר ואמר רב פפא האי דיינא דאשבע בתפלין נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר והלכתא כוותיה דרבא ולית הלכתא כוותיה דרב פפא הלכתא כוותיה דרבא דהא לא נקיט חפצא בידיה [פא]ולית הלכתא כוותיה דרב פפא דהא נקיט חפצא בידיה [פב]שבועה מעומד [פג]תלמיד חכם מיושב [פד]שבועה בספר תורה [פה]תלמיד חכם לכתחלה בתפלין ת"ר [פו]שבועת הדיינין [פז]אף היא בלשונה נאמרה אומרים לו הוי יודע שכל

פ"ו שבועת הדיינין הטענה שתי כסף. וההודאה שוה פרוטה פירוש שתי כסף שני מעין. (פרוטה חצי חבה). היכי משבעינן ליה א"ר יהודה משביעין אותו בשבועה האמורה בתורה שנאמר ואשביעך בה' אלהי השמים. ואקשינן כמאן כו' חנינא בר אידי דאמר בשם המיוחד. ואמר רב אשי אפילו תימא רבנן דאמרי אפילו בכנוי חייב. ומאי בשבועה האמורה בתורה דצריך לאתפושי לנשבע חפצא בידיה כאליעזר עבד אברהם שנאמר וישם העבד את ידו וגו' וכדכתיב (בראשית מז) ויאמר השבע לי וישבע לו ואמר מקודם לכן אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך וגו'. וכן אמר רבא האי דיינא דאשבע בה' אלהי ישראל. פירוש ולא אתפשיה חפצא בידיה נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר ומשביעו בתפישת חפצא בידיה וכן הלכתא. והא דאמר רב פפא דדיינא דאתפיס תפלין לנשבע ואשבעיה הכי טעה לית הלכתא כותיה. אלא כי הא שבועה בתפיסת ס"ת

עין משפט נר מצוה

ל א ב מיי' פ"ז מהל' שבועות הלכה יד:
א ג מיי' פ"ג מהל' טוען הלכה ל [והל' כן] סמג עשין נה טוש"ע מ"מ סי' פח ס"ל:
ב ד מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ז:
ג ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:
ד ו מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ל:
ה ז מיי' שם פ"ל הל' ג סמג שם טוש"ע שם סי' פז סעיף ל:
ו ח מיי' שם פ"ל הל"ה סמג שם טוש"ע שם סי' עה סעיף כח:
ז ט מיי' פי"ל מהלכות מלוה הל"ל ופ"ז מהל' טוען הלכה ל ופ"ו הל"ו סמג עשין שם טוש"ע מ"מ סי' עט סעיף י:
ח י מיי' פט"ו מהלכות מלוה הל"ל סמג שם טוש"ע מו"מ סי' ע ס"ג:
ט כ טוש"ע מו"מ סי' פח סעיף ט:
י ל מיי' פ"ג מהל' טוען הלכה מ עי' מ"מ סמג עשין לה טוש"ע מו"מ סי' פח סעיף ט:
יא מ נ טוש"ע שם ס"ז:
יב ס מיי' שם הל"י טור ש"ע שם סעיף יב:
יג ע מיי' שם הלכה יג טור שו"ע שם סי"ח:
יד פ מיי' שם פ"ה הל"ג סמג שם טוש"ע מ"מ סי' לה סעיף ה:
טו צ מיי' שם הל"י יב סמג שם טוש"ע מו"מ סי' לו סעיף ח:
טז ק מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ב:
יז ר מיי' פי"ל מהלכות שכועות הל"מ סמג עשין קכג טוש"ע מו"מ סי' פז סעיף טו ח:
יח ש מיי' שם טוש"ע שם סעיף יג ח:
יט ת מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף יג בהגה"ה:
כ א מיי' שם טוש"ע שם סעיף טו:
כא ב ג מיי' שם הלכה מ יא יב טוש"ע שם סעיף ח:
כב ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף טו:
כג ו מיי' שם הלכה יד טז טוש"ע שם ס"כ:

רבינו חננאל

א"ל שבועה שאין לך בידי אלו כולם שאתה טוען עלי הרי נתחייב אחת. ופרט עוד שלש שלש. הנה ד' חטאות נתחייב בכפירתו לכאו"א. ואקשינן על מאן דאמר אכללי נמי מיחייב. והתני ר' חייא הרי כאן ט"ו חטאות. פירוש הנה חמשה חובבין אותו וכפר להן ונתחייב ט"ו חטאות ג' לכאו"א ש"מ אפרטי מיחייב. דאי הוה מיחייב אכללי נמי עשרים חטאות הוה ליה למימר שפרטיהן ט"ו וכלל לכאו"א מהן ה' הרי עשרים. אין הכי נמי דהתני ר' חייא לקמן הרי כאן כ' חטאות. ודתינן הא דתני ר' חייא כ' חטאות בפקדון בתשומת יד ובגזל ואבידה שהן ארבעה פרטי לחמשה חובבין נמצאו כ' פרטי. ואהאי תני ר' חייא כ' ונתברר דאפרטי מיחייב והאי דאמר אכללי נמי מיחייב לא מצא סיוע לדבריו. והלכתא כמאן דאמר אפרטי מיחייב דקימא לן (פסחים עד: חולין צג:) כל היכא דפליגי הלכתא כמאן דמיקל. והוא רבינא דלא מחמר רבינא אלא באומצא ביעי ומיזרקא בלבד. ואסיקנא דלא מבעיא כדפריש שבועה לכאו"א דודאי חייב אלא אפילו היו ה' חובבין אותו בפקדון ותשומת יד וגזל ואבידה [ואמר לאחד מהם שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה] ולא לך ולא לך ולא לך שחייב כ' חטאות. והא אתא ר' חייא לאשמועינן דאע"ג דלא פריש שבועה לכל אחד ולא לך ולא לך פרטא הוי וקאי כר' יוחנן לדברי הכל: **מתני'** אנסת ופתית בתי כו'. א"ר יוחנן לדברי ר' שמעון דפוטר קנס הוא תובע וכיון דאילו הוה מודה פטור הוא. השתא לאו ממונא קא כפר ליה הלכך פטור הוא מקרבן שבועה. לדברי חכמים בושת ופגם תובע:

הדרן עלך שבועת הפקדון

מסורת הש"ס

מכיל גניבה (ב"ק לה:). **ורבן גמליאל מחייב.** דלא בעי הודאה ממין הטענה (לקמן מ: מב:). **בכדי שמן.** כדיס מלאים שמן, **והודה לו בקנקנים.** הכדיס יש לך בידי כלא שמן (לקמן מב:). **ריקים** כלא שמן (כתובות קח:). **הואיל והודה לו מקצת ממין הטענה.** והוה ליה טענו חטין ושעורין והודה לו בחלק מהן (לקמן מב:). **טענו כלים וקרקעות כו' פטור.** משבועה דאוריתא דלא על הקרקעות ולא על הכלים, שאין הודאת קרקעות מביאה לידי שבועה, שאין דין שבועה בקרקעות (שם) דלא כפירתו ולא הודאתו מביאתו לידי שבועה (ב"מ ד:). **במקצת הכלים.** הודה במקצת כלים, דאיכא הודאה וכפירה בגלאו קרקעות, חייב. ליסבע אף על הקרקעות על ידי גלגול שבועה, דילפינן לה בפ"ק דקדושין (מ:) מקללי (לקמן מב:). זוקקין. גוררין (שם) המעלטלין זוקקין הקרקעות ליסבע על ידי גלגול (ב"מ ד: ק: וכעי"ז לקמן מ:) דאי זוקקין **מנכסים קאי** שאין לנסח אחריות ולא אכיל דין (קדושין כו:). **אין נשבעין על טענת חרש.** כגון שטענו ברמיזה, דחרש שדבריו חכמים בכל מקום לא מדבר ולא שומע (לקמן מב:). **אבל נשבעין לקטן ולהקדש.** מפרש בגמרא (שם).

ו) כתובות מג., ב) ס"מ נה. קדושין יא: [כתובות נ:], ג) [ב"מ הו.], ד) ס"ל לו וכן הגיה הגרעבד"ץ, ה) [פירוש רש"י על המשנה זו מצאנו לקמן מב. ד"ה שמתי מלפרש וכו'], ו) ב"ב ו., ז) [גירסת סדר המשנה ורמב"ם לו בפני עדים הן], ח) [עי' תוס' לקמן מא. ד"ה אין לך], ט) [כלומר אי עוקיפת אי פוגדיות אי פרוטה כך פירש"י ריש דף מ.], י) ס"י ופונדין וכן הגיה הגרעבד"ץ, כ) [ב"ק לה: לקמן מ. ב"מ ה. עי' תוס' שם ד"ה והודה], ל) כתובות קח:, מ) ב"מ ד:, נ) קדושין כו. [וש"ג], ס) [ניטין נא:], ע) [לעיל לה:], פ) [תוס' פוטה פ"ז], צ) [ב"ק קו:], ק) [לעיל לו.], ר) [דף לט.], ש) [עי' בהגה"מ ס"ס מ' מירון על זה],

---

תורה אור השלם

1. וְאַשְׁבִּיעֲךָ בְּיְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ:
בראשית כד ג

גליון הש"ס

גמ' אין לך בידי חייב. עי' ניטין דף יד ע"ל תוס' ד"ה ולא:

מוסף רש"י

שבועת הדיינין. הבאה ממתמת הודאת מקצת הטענה, **הטענה שתי כסף.** מיהו נשבע אלא אם כן טענו שתי כסף, ושתי כסף היינו שתי מעות שהן שלש דינר, דאי דינרי, שני כסף אינני ליה למיתני (בכורות ג: ושט"מ שם) שאין שבועת הדיינין על הטענה פחותה משתי מעות כסף שיטענו שזה שתי כסף יש לי בידך וזה יודה לו מהם שזה פרוטה ויכפור האחר, או יודה הכל ויכפור פרוטה (ב"מ נה:). **מנה לי בידך אמר לו הן.** וכפי עדים ואמר להם אתם עדי (לקמן מב. וב"ב ו:). **נתתיו לך פטור.** מלאלם ומשנודה לאוריתא (לקמן מב:). **אין לך בידי.** לא היו דברים מעולם. **חייב.** לאלם, ואינו נאמן בשבועה שהרי הוחזק בפקדן (שם). **אין לך בידי אלא ליטרא כסף פטור.** שאין כאן הודאה ממין הטענה (שם). **וטריסית.** מעה קטנה, **ופונדיון ופרוטה.** או מה קטני (לקמן מ:). **אלא לתך.** חלי כור (לקמן מב:). **טענו חטין והודה לו בשעורין פטור.** דלאו ממין הטענה הוא (שם) דבעינן הודאה ממין הטענה עלמה (ב"מ ק:) ופטור אף מדמי שעורין דהא אמר ליה מונע לאו שעורין יהבי לך ולאחולי מאו דלמא. ולא לך אפרטה קאי ויש כאן כ': **אי דפרטיה.** לכל אחד ואחד ולא לך פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה: **ועיקר קנס הוא תובע.** עיקר תביעתו על הקנס היא ואע"ג דבושת ופגם נמי בכלל כפירה הוא לא מיחייב עלייהו כדמפרש ואזיל: **הכא בכולה מילתא כפר ליה.** דהא לא אנסתי קאמר והבושת ופגם בכלל כפירה: **הא לא דמיא.** קשיא דאביי הוא דקמסיק למילתיה:

הדרן עלך שבועת הפקדון

שבועת הדיינין. שהדיינים משביעין ע"י הודאת מקצת הטענה שלימדוה [ו] מאשר יאמר כי הוא זה (שמות כב) וכתב עלה ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו להיות שבועה: **הטענה.** שהשבועה באה על ידה לא תהא פחות משתי כסף: **וההודאה.** שמחייבתו ליטבע לא תהא פחות מפרוטה. ובגמ' [לט:] פליגי רב ושמואל בפרוטה זו אם מתוך שתי כסף של טענה הכפירה של כסף שתי מעות כסף לבד פרוטה של הודאה: **שתי כסף.** שתי מעות כסף דהא שתי לשון נקבה היא והן שלש הדינר: **אין לך בידי אלא פרוטה פטור.** שאין ההודאה ממין הטענה שזה טענו כסף וזה הודה לו נחשת וכגון שלא טענו לו שתי מעות של מטבע אלא משקלו אם טענו מטבע הרי הודה לו במטבע כדלקמן: **שתי כסף ופרוטה לי.** קשבר טענו מטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב: **אין לך בידי פטור.** שאין כאן הודאה: **שהוא כמשיב אבידה.** שהיה יכול להעיז פניו ולכפור ומדלא העיז הרי הוא כמשיב אבידה שאינו חייב שבועה כדאמרינן במסכת גיטין (דף מח:) המוצא מציאה לא יטבע מפני תקון העולם: **גמ' כר' חייא כר אידי.** בשלהי שבועת העדות (לעיל ד' לה:) השבע ולא תשבע כו': **אפי' תימא בכינוי.** והא דאמר רב בשבועה האמורה בתורה: **לאתפוסי חפצא.** קאמר אם ספר או תפילין כאברהם דאתפסיה לאליעזר ברית מילה: **דאשבע בה' אלהי השמים.** ולא התפיסו תפן נעשה כטועה בדבר משנה. ואע"ג דלא מצו לה כמשנה שמעתא דרב היא והרי היא כדבר משנה כדאמרי' בסנהדרין (דף לג.) דטועה בדבר האמורים חוזר ולא אמרינן מה שעשה עשוי ושלא מביתו: **תלמיד חכם.** שבע מיושב: **בספר תורה.** ואע"ג דאוקימנא דלא כרב פפא לכתחלה מיהא ספר תורה בעינן. ובדורותינו בטלו הראשונים שבועה דאוריתא לפי שנעשה גדול ומקנו לגזור עליו אלה בעשרה והא אמרינן [פ] אלה בו שבועה: **פ"ח.** לי לו לכתחלה בתפלין מפני כבודו: **אף היא.** (לקמן) מפרש מאי אף: **בלשונה.** בכל לשון שהוא מבין בו: שכל

מסורת הש"ס

מ) [לקמן מ. מב.], נ) [לקמן מ. מב.], ס) [לקמן מ. מב.], ע) [לקמן מ. מב.], פ) [לקמן מ. מב.], צ) [לקמן מ. מב.], ק) [לקמן מ. מב.], ר) [לקמן מ. מב.], ש) [לקמן מ. מב.], ת) [לקמן מ. מב.], א) [לקמן מ. מב.], ב) [לקמן מ. מב.], ג) [לקמן מ. מב.], ד) [לקמן מ. מב.], ה) [לקמן מ. מב.], ו) [לקמן מ. מב.], ז) [לקמן מ. מב.], ח) [לקמן מ. מב.], ט) [לקמן מ. מב.], י) [לקמן מ. מב.], יא) [לקמן מ. מב.], יב) [לקמן מ. מב.], יג) [לקמן מ. מב.], יד) [לקמן מ. מב.], טו) [לקמן מ. מב.], טז) [לקמן מ. מב.], יז) [לקמן מ. מב.], יח) [לקמן מ. מב.], יט) [לקמן מ. מב.], כ) [לקמן מ. מב.], כא) [לקמן מ. מב.], כב) [לקמן מ. מב.], כג) [לקמן מ. מב.], כד) [לקמן מ. מב.], כה) [לקמן מ. מב.], כו) [לקמן מ. מב.], כז) [לקמן מ. מב.], כח) [לקמן מ. מב.], כט) [לקמן מ. מב.], ל) [לקמן מ. מב.], מ) [לקמן מ. מב.], נ) [לקמן מ. מב.], ס) [לקמן מ. מב.], ע) [לקמן מ. מב.], פ) [לקמן מ. מב.], פא) [לקמן מ. מב.], פב) [לקמן מ. מב.], פג) [לקמן מ. מב.], פד) [לקמן מ. מב.], פה) [לקמן מ. מב.], פו) [לקמן מ. מב.], פז) [לקמן מ. מב.],

מסורת הש"ס

א) קדושין יג., נדרים כה., ב) שבת פח., ד) סוטה נב. ברכות מ., ה) [ל"ל והתמיא], ו) יומא פה: [ומפספת יומא פ"ד], ז) יומא פו., ח) [כל זה ליתא בע"ז], ט) מנחדרין מז., י) מה. יעב"ץ, כ) [וכן מפרש הש"ס בסוגיא דהכא לקמן ע"ב וקז"ע], ל) [דף לב: לג.], מ) [וע"ע תוס' מנחדרין כד: ד"ה שלם], נ) [כלומ' קדושין עז:].

תורה אור השלם

1. לא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְיָ אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא: שמות כ ו
2. אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: קהלת ה ה
3. הֲלוֹא פֹּרֵס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא בָּיִת כִּי תִרְאֶה עָרֹם וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם: ישעיהו נח ז
4. אֵלֶּה וְכֶחָשׁ וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ: הושע ד ב
5. כִּי מְנָאֲפִים מְלֵאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא כֵן: ירמיהו כג י
6. עַל כֵּן תֵּאָבֵל הָאָרֶץ וְאֻמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ: הושע ד ג
7. הוֹצֵאתִיךָ נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת וַבָּאָה אֶל בֵּית הַנֶּגֶב וְאֶל בֵּית הַנִּשְׁבָּע בִּשְׁמִי לְשֶׁקֶר וְלַנָּה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכִלָּתוּ וְאֶת עֵצָיו וְאֶת אֲבָנָיו: זכריה ה ד
8. וַיְדַבֵּר אֵל הָעִדָּה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אָהֳלֵי הָאֲנָשִׁים הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאַל תִּגְּעוּ בְּכָל אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן תִּסָּפוּ בְּכָל חַטֹּאתָם: במדבר טז כו
9. וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת הָאָלָה הַזֹּאת: דברים כט יג
10. כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם: דברים כט יד
11. קָמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זַרְעָם וְעַל כָּל הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבוֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וּכְזִמְנָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה: אסתר ט כז
12. נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים: שמות לד ז
13. וְשִׁמְתִּי אֲנִי אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֶת כָּל הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם: ויקרא כ ה
14. וְכִשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו כְּמִפְּנֵי חָרֶב וְרֹדֵף אַיִן וְלֹא תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם: ויקרא כו לז

רבינו חננאל

ות"ח לכתחלה בהפישת (תפלין). שבועה מעומד ות"ח מיושב: ת"ר שבוע' הדיינין אף היא בלשונה נאמרה. אומרים הוי יודע שכל העולם נזדעזע בשעה שאמר הקב"ה למשה בסיני לא תשא. מאי טעמא כל

שכל העולם נזדעזע. לקמיה בעי ליה: **אם פיך.** שבועת שקר: **לחטיא את בשרך.** את קרובך: **פוטרין אותו מיד.** ואין משהין אותו כאן שלא יחזור בו וע"כ יצאה ז) מיד שקיבל עליו בב"ד: **הרשעים.** מפרש לקמיה [ע"כ]: **אלה על דעתנו.** הא פרישנא טעמא משום קניא דרבא בפרק ג' (לעיל דף כט. ח)): **לא אתכם.** כלומר לא כשאתכם כמתחבות לנבכם: **פרשת סוטה.** כשמשביעין אותה שמביעוה בלשון שהיא שומעת: **וידוי מעשר.** בערתי הקודש (דברים כו). וטעמא דכולהו מפרש במסכת סוטה ט): **ולא פשע ממנו.** אלמא לא ממיל מכריעות ומיתות ב"ד: **מנקה הוא לנכים.** וכאן אף לנכים לא ינקה בלא פרעון: **בדינא אחרינא.** בפורענות קלה ולא בפורענות הבאה עליו: חלה

ואין בשרך אלא קרובים. ואע"ג דבפרק במה מדליקין (שבת דף לג:) נפקא לן מהאי קרא דבעון נדרים בנים מתים כשהן קטנים אבל גדולים לא וכ"ש ממשפחתו לא הייני בנדרים אבל שבועה אפילו כל משפחתו נענשים דקרא אחרייהו אל תתן את פיך אחרי בשבועה ולמה יקנף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך דמשמע בנים דוקא אחרי בנדר:

שנאמר אלה וכחש וגו'. כל עבירות שבתורה לאו דוקא אלא כלומר הנך דלא הוו כיולא בשבועה דהא מוכח בפ"ק דקדושין (דף יג.) דמשום עבירות לחודייהו אבלה האלך: **אם** אמר איני נשבע **פוטרין** אותו מיד. פי' בקונטרס אלא יחזור בו קודם שיגא מב"ד והא דאמרינן בריש המפקיד (ב"מ דף לד.) אמר הריני משלם וחזר ואמר איני משלם מהו מי אמרינן מהדר קהדר ביה או דלמא דחוי קא מדחי הייני קודם שיגא מב"ד א"נ אפילו אחר שיגא ואי דעתיה למהדר אע"פ שאינו יכול לחזור בו לא מיקני ליה כפילא דבעי אטרוחי לבי דינא כדאמרי' התם (דף לה.) גבי ההוא דאפקיד כיפי ואדרבה משם ראיה היא דלא אלא מני הדר דאי מני הדר ביה אמאי אית לן למימר לדמוי קמכוון ועל כן נראה פירוש הקונטרס ולא כמו שפר"ת בספר היישר בפרק זה בורר (סנהדרין דף כד. ושם) בשמעתא דנאמן עלי אבא דאמאי הדר ביה ומביא ראיה מההיא דהמפקיד והכי פירושא דפוטרין אותו מב"ד שמתוך כך יהא בוש מלחזור בו ועוד דשוב נמצא בשם ר"מ דההיא דהמפקיד אחרי באומר הריני משלם חוץ לב"ד א"נ לא יצא מב"ד כדפי' אבל אם אמר בב"ד וחזר ואמר חוץ לב"ד אינו משלם לא מני הדר ביה ובהוא דזה בורר גופיה משמע כפי' הקונטרס דמנינא היה מחייב לו שבועה ואמר לו דור לי בחיי דאשך ר"מ אומר יכול לחזור בו וחכמים אומרים אינו יכול לחזור בו ואמרינן בגמרא לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמים משמע לאחר גמר דין אע"פ שלא נדר לו בחיי דאשו עדיין ומיהו י"ל דלא קרי גמר דין אלא כשנדר לו כבר בחיי דאשו וכן משמע בפ' יש נוחלין (ב"ב דף קכח.) לפי גי' ר"ח גבי עבדי גנבא והוא אומר לא גנבתי מה טיבו אצלך כו' דגרס דאוקי דשבע וטול ונשבע אינו יכול לחזור בו משמע דוקא כשנשבע אבל קודם שנשבע יכול לחזור בו ויש ספרים דגרסי התם נשבע ואינו יכול לחזור בו):

קיימו מה שקבלו בבר. תימה דבפ"ק דמגילה (דף ז.) איכא תנאי טובא דדרשי דאסתר ברוח הקודש נאמרה מקראי ומשנאל דרשי ליה מקיימו וקבלו קיימו למעלה מה שקבלו למטה ומסיק רבא דלכולהו אית להו פירכא בר מדשמואל והא דאשמואל נמי אית ליה פירכא דאטרוחי לבי דינא דגופיה דרשא דלמעלה דרשא דאטרוחי אכל בפ"ק דמגילה (דף ז.) פריך לכולהו אגופיה דקרא לבר מדשמואל דליכא פירכא כולי האי אלא דאטרוחי לדרשא אטרוחי (ובתגיגה ד"ה דלמא תילו בגופן אחר): **ואלו** נאמרין בכל לשון כו'. תימה דלא תני במתניתין שבועת הדיינין ושבועת ביעוי דכיון דתנא אלו ליכא למימר תנא ושייר ט) וי"ל דאיכא דתני דליתיה בהני דלהכי תני להו לחודייהו: [ועיין תוספות יבמות פ"ד: ד"ה אלא ותוספות כתובות כט. ד"ה ועל ותוספות זבחים פד. ד"ה הלן ועי' תוספות שבת עה: ד"ה חסר אחת]:

התם

שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקב"ה בסיני [1]לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וכל עבירות שבתורה נאמר בהן ונקה וכאן נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו וממשפחתו שנאמר [2]אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואין בשרו אלא קרובו שנאמר [3]ומבשרך לא תתעלם וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כולו שנאמר [4]אלה וכחש וגנב [א] [ב]ואימא עד דעביד להו לכולהו לא ס"ד דכתיב [5]מפני אלה אבלה הארץ וכתיב [6]על כן תאבל הארץ ואומלל כל יושב בה וכל עבירות שבתורה אם יש לו זכות תולין לו שנים ושלשה דורות וכאן נפרעין ממנו לאלתר שנאמר [7]הוצאתיה נאם ה' צבאות ובאה אל בית הגנב ואל בית הנשבע בשמי לשקר ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו הוצאתיה לאלתר ובאה אל בית הגנב זה הגונב דעת הבריות שאין לו ממון אצל חבירו וטוענו ומשביעו ואל בית הנשבע בשמי לשקר כמשמעו ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו הא למדת דברים שאין אש ומים מכלין אותן שבועת שקר מכלה אותן אם אמר איני נשבע פוטרין אותו מיד ואם אמר הריני נשבע העומדין שם אומרים זה לזה [8]סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וגו' [ג]וכשמשביעין אותו אומרים לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא על דעת המקום ועל דעת ב"ד שכן מצינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל אמר להן דעו שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעתי שנאמר [9]ולא אתכם לבדכם וגו' כי את אשר ישנו פה אין לי אלא אותן העומדין על הר סיני דורות הבאים וגרים העתידין להתגייר מנין ת"ל [10]ואת אשר איננו ואין לי אלא מצוה שקיבלו עליהם מהר סיני מצות העתידות להתחדש כגון מקרא מגילה מנין ת"ל [11]קימו וקבלו [ג]קיימו מה שקבלו כבר מאי אף היא בלשונה נאמרה כדתנן [ד]אלו נאמרין בכל לשון [א]פרשת סוטה [ב]וידוי מעשר [ג]קריאת שמע [ד]ותפלה [ה]וברכת המזון [ו]ושבועת העדות [ז]ושבועת הפקדון וקאמר נמי שבועת הדיינין אף היא בלשונה נאמרה אמר מר אומרין לו הוי יודע שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקב"ה לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא מ"ט אילימא משום דאתיהב בסיני עשר דברות נמי אתיהב ואלא משום דחמירא ומי חמירא [ח]והתנן [ט]אלו הן קלות עשה ולא תעשה חוץ מלא תשא חמורות זו בריתות ומיתות ב"ד ולא תשא עמהן אלא כדקתני טעמא וכל עבירות שבתורה נאמר בהן ונקה וכאן נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה לא נאמר בהן לא ינקה והכתיב [12]ונקה לא ינקה ההוא מיבעי ליה לכדרבי אלעזר דתניא [י]רבי אלעזר אומר אי אפשר לומר ונקה שכבר נאמר לא ינקה א"א לומר לא ינקה שכבר נאמר ונקה הא כיצד מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינן שבים כל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן מנקה לשאינן שבים כל עבירות שבתורה ומשפחתו וכל עבירות שבתורה ממשפחתו לא והכתיב [13]ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו ותניא אמר ר"ש אם הוא חטא משפחתו מה חטאת לומר לך אין לך משפחה שיש בה מוכס שאין כולה מוכסין ושיש בה לסטים שאין כולה לסטים מפני שמחפין עליו התם ברינא אחרינא הכא ברינא דידיה כדתניא רבי אומר והכרתי אותו מה ת"ל לפי שנאמר ושמתי אני את פני יכול כל המשפחה כולה בהיכרת ת"ל אותו [כ]אותו בהיכרת ולא כל המשפחה כולה בהיכרת וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כולו [מ](שנאמר אלה וכחש וכתיב על כן תאבל הארץ ואימא עד דעביד להו לכולהו לא ס"ד דכתיב מפני אלה אבלה הארץ) וכל עבירות שבתורה מכל העולם לא והכתיב [14]וכשלו איש באחיו [נ]איש בעון אחיו מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה התם

דאטרוחי לדרשא נמי כי הכא ורבא גופיה דרשא כי הכא קיימו מה שקבלו כבר בשבת פ' ר"ע (דף פח.) והא דאטרוחי לדרשא אחריתי רבא גופיה חזיא ליה פירכא בסוף פ"ק דתגיגה (דף י.) גבי היתר נדרים פורחין באויר דמייתי קראי טובא שיש להם על מה שיסמכו ומסיק רבא כולהו אית להו פירכא דאתו לדרשא אחריתי לבר מדשמואל ויש לומר דבסוף פרק קמא דתגיגה ודאי חזיא להו פירכא משום דלשמואל ליכא פירכא כלל דלא מיבעי ליה לדרשא אחריתי אבל בפ"ק דמגילה (דף ז.) פריך לכולהו אגופיה דקרא לבר מדשמואל דליכא פירכא כולי האי אלא דאטרוחי לדרשא אחריתי (ובתגיגה ד"ה דלמא תילו בגופן אחר): **ואלו** נאמרין בכל לשון כו'. תימה דלא תני במתניתין שבועת הדיינין ושבועת ביעוי דכיון דתנא אלו ליכא למימר תנא ושייר ט) וי"ל דאיכא דתני דליתיה בהני דלהכי תני להו לחודייהו: [ועיין תוספות יבמות פ"ד: ד"ה אלא ותוספות כתובות כט. ד"ה ועל ותוספות זבחים פד. ד"ה הלן ועי' תוספות שבת עה: ד"ה חסר אחת]:

התם

עין משפט נר מצוה

כד א מי' פ"ג מהל' סוטה הלכה ו סמג עשין נו:
כה ב מי' מי' פ"א מהל' מעשר שני הלכה ה סמג עשין קלח:
כו ג מי' פ"ב מהלכות ק"ש הל"י סמג עשין יח עוש"ע או"ח סי' סב סעיף ב:
כז ד עוש"ע או"ח סי' קא סעיף ד:
כח ה מי' פ"ח מהל' ברכות הלכה ו סמג עשין מז עוש"ע או"ח סי' קפה סעיף א:
כט ו מי' פ"ט מהלכות שבועות הל"י סמג לאוין רמח:
ל ז מי' שם פ"ז הל"ז סמג שם:
לא ח מי' פ"ח מהל' תשובה הל"ב ופי"ב מהלכות שבועות הל"ב:

גליון הש"ם

גמ' אותו בהבדה. עי' תו"ש פרק ג מסכת ב המלה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ואימא עד דעביד להו לכולהו לא ס"ד דכתיב מפני אלה אבלה הארץ. כ"ז נמחק (וכן ליתא בכתה דפו"י ובתהלה העתיקה הגמ' כל הבריתא כמ"ש בתוספתא דסוטה והדר מפרש לה אחת ח"ש לקמן ואימא עד כו'):

מוסף רש"י

דכתיב מפני אלה אבלה הארץ. בעצמה כתיב מיהא שמעינן מיהא דאכל חדא קאמר על כן תאכל (אלה וכתם וכלום וגנוב ומלוף פרלו ותמים בדמים נגעו) דהא אלה חד מהנך דקרא קאמר היא (קדושין יג. ע"ש ובהגהות הגר"א כאן). **וכשמשביעין** אותו. גבי שבועת הדיינין תניא לה המשביעין את המתחייב שבועה בב"ד (לעיל כט.). **ולא אתכם לבדכם.** לא כשאתם שבועים לבד בלבדכם (שם) הכי פירושו היני משביע אתכם על דעתכם לבדכם (נדרים כה.). **פרשת סוטה.** כשהכהן משביעה (בדברות מ:) מה שהכהן אומר לה, ולא אמרינן דיכ לאומרה בלשון הקודש כדכך שנאמר (סוטה לב.). **וידוי מעשר.** בשנה השלישית בערתי הקודש מן הבית (דברים כו) שהוא מוציא כל מעשרותיו ומבערן מביתו ואין יכול עוד להשהותם ונותן מעשר לאשון ללוי ומעשר עני לעניים ומעשר שני של שתי שנים שעברו מעליהו לירושלים עכשיו אם לא העלהו ומתוודה בערתי הקודש זה מעשר שני, וגם נתתיו ללוי זה מעשר לאשון, לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני, ואומרו בכל לשון ולא אמרינן בלשון זה הוקיקו הכתוב לאומרה בלשון הקודש (סוטה לב.). **ושבועת העדות** ושבועת הפקדון. בכל לשון שהשביעוהו וכפר ולא הודה, חייב קרבן עולה ויורד האמור בשבועת העדות ותשם גזלות בשבועת הפקדון (שם). **אי אפשר לומר נקה שכבר נאמר לא ינקה.** דכתיב נקה לא ינקה גבי הדלי (יומא פו.). **איש באחיו.** מיס בשביל אחיו (סנהדרין כז:).

ט) כאן נ"ל מ"ש לקמן דהכוא נגבלא כו' עד סה"ד.